

Психологічна готовність дитини до навчання в школі

Сім'ю майбутнього першокласника чекають серйозні зміни – дитина готується вступити до школи. І багато в чому *успішність дитини залежить від правильної батьківської позиції*. Саме в першому класі і діти і батьки складають свій перший іспит, який може визначити всю подальшу долю дитини, адже поганий шкільний старт часто стає першопричиною всіх майбутніх невдач. Дехто з батьків вважає, що дитину можна підготувати дуже швидко перед самою школою, посилено займаючись. Але це рішення не можна вважати правильним, тому що така «швидка підготовка» може сприяти психологічному перевантаженню дитини. Саме тому завдання батьків, в міру своїх сил і можливостей, намагатися підготувати дитину до школи – заздалегідь, щоб поліпшити їй подальше навчання та попередити шкільну неуспішність.

Важливо, щоб дитина йшла до школи готова фізично, але не менш важлива готовність психологічна.

Складовими психологічної готовності є:

- особистісна;
- вольова;
- інтелектуальна.

Особистісна готовність – мотиваційна і комунікативна – виявляється у відношенні дитини до школи, до навчання, до вчителя і до самого себе. У дітей має бути позитивна мотивація до навчання в школі. (*Мотивація – це внутрішня спонукка щось робити.*)

Як правило, всі діти хочуть йти до школи, сподіваються бути хорошими учнями, отримувати гарні оцінки. Але приваблюють їх різні чинники.

Одні говорять: «Мені куплять портфель, форму», «Там навчається мій друг»...Проте, це все зовнішні прояви. Важливо, щоб школа приваблювала своєю головною метою – навчанням, щоб діти говорили: «Хочу навчатися читати», «Буду добре вчитися, щоб, коли виросту, стати...»

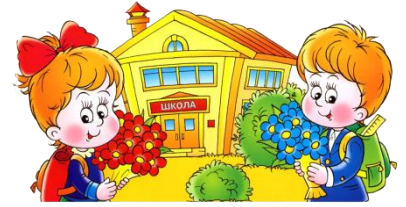
Визначити мотивацію дитини щодо навчання можна за допомогою вправ – ігор. В кімнаті, де виставлені іграшки, дитині пропонуєте їх роздивитися. Потім сідаєте разом з дитиною і читаєте казку, яку раніше не читали. На найцікавішому місці зупиняєтесь і запитуєте, що хоче дитина: слухати казку далі чи гратися іграшками. Висновок такий: якщо дитина хоче йти гратися – у неї переважає ігровий мотив. Діти з

пізнавальним інтересом хочуть слухати казку далі.

Формуванню мотиваційної готовності сприяють різноманітні ігри, де активізуються знання дітей про школу. Наприклад: «Збери портфель», «Я йду до школи», «Що у Незнайка в портфелі». Отже **мотиваційна готовність** – це бажання дитини прийняти нову для неї соціальну роль. Для цього важливо, щоб школа подобалась своєю головною метою – навчанням.

Особистісна готовність включає в себе і вміння спілкуватися з однолітками та вчителями і бажання бути доброзичливими, не проявляти агресії, виконувати роботу разом, вміти пробачати.

Емоційно – вольова готовність – включає в себе вміння дитини ставити перед собою мету, планувати свої дії, оцінювати свої результати, адекватно реагувати на зауваження. Дитину чекає нелегка напружена праця. Від неї будуть вимагати робити не тільки те, що хочеться, а й те, що треба: режим, програма. Діти 6-ти років, які психологічно готові до школи, здатні відмовитися від гри і виконати вказівку дорослого.

Що таке «Готовність до навчання в школі?»

Чи віддавати дитину майбутньої осені до школи чи ще рік почекати з початком навчання? Багатьох батьків шестирічок і, навіть тих, кому ще немає шести, хвилює це питання аж до першого вересня. Заклопотаність батьків зрозуміла: адже від того наскільки успішним буде початок шкільного навчання, залежить успішність дитини в наступні роки, його ставлення до школи, навчання і, в кінцевому результаті, благополуччя в його шкільному і дорослому житті.

«Моя дитина з трьох років читає, рахує, вміє писати прості слова. Їй напевно, нескладно буде вчитися в першому класі», — часто можна чути від батьків шестирічок. Проте навички, набуті дитиною в письмі, читанні і рахунку ще не означають, що дитина психологічно дозріла змінити діяльність з ігрової на навчальну. Крім того, необхідні особистісні якості та мислення малюка просто не встигають розвинутися, не вистачає ні часу, ні сил.

Що ж таке «готовність до навчання в школі»? Зазвичай, коли говорять про готовність до шкільного навчання, мають на увазі такий рівень фізичного, психічного і соціального (особистісного) розвитку дитини, який необхідний для успішного засвоєння шкільної програми без шкоди для її здоров'я. Отже, **поняття «готовність до навчання в школі» включає: фізіологічну готовність до шкільного навчання, психологічну та соціальну або особистісну готовність до навчання в школі.**

Всі три складові шкільної готовності тісно взаємопов'язані, а недоліки кожної з її сторін, так чи інакше, позначаються на успішності навчання в школі.

Дитина завжди, незалежно від віку, готова до отримання нових знань, тобто готова вчитися, навіть якщо ми спеціально її навчанням не займаємося. Чому ж тоді у деяких дітей при навчанні в школі виникають проблеми різного характеру?

Це можна пояснити наступними **причинами**:

1. Сучасна школа може навчати далеко не всіх дітей, а тільки тих, яким притаманні певні характеристики, хоча навчатися здатні всі діти.

2. Школа зі своїми нормами, методами навчання і режимом пред'являє першокласнику цілком певні вимоги. Ці вимоги жорсткі, консервативні і дітям доводиться пристосовуватися до школи, не чекаючи змін з боку школи.

3. У школу приходять різні діти, але до всіх пред'являються однакові вимоги.

Що повинна знати і вміти дитина, яка готується до школи?

1. Прізвище, ім'я, по — батькові своє і батьків;
2. Свій вік (бажано дату народження);
3. Свою домашню адресу; країну, місто, в якому живе, і основні визначні пам'ятки;

4. Пори року (їх кількість, послідовність, основні прикмети кожної пори року; місяці (їх кількість і назви); дні тижня (їх кількість, послідовність);

5. Вміти виділяти суттєві ознаки предметів навколишнього світу і на їх основі класифікувати предмети за наступними категоріями: тварини (домашні і дикі; жарких країн, Півночі); птахи, комахи, рослини (квіти, дерева), овочі, фрукти, ягоди; транспорт (наземний, водний, повітряний); одяг, взуття та головні убори; посуд, меблі, а також вміти розділити предмети на дві основні категорії: живе і неживе;

6. Розрізняти і правильно називати площинні геометричні фігури: коло, квадрат, прямокутник, трикутник, овал;

7. Володіти олівцем: без лінійки проводити вертикальні і горизонтальні лінії, акуратно зафарбовувати, штрихувати олівцем, не виходячи за контури предметів;

8. Вільно орієнтуватися в просторі та на аркуші паперу (право — ліво, верх — низ і т. д.);

9. Скласти ціле з частин (не менше 5-6 частин);

10. Вміти повно і послідовно переказувати прослуханий або прочитаний твір, скласти розповідь за картиною; встановлювати послідовність подій;

11. Запам'ятовувати і назвати 6-8 предметів, картинок, слів.

Підготовка до 1 вересня

Речі, які купують першокласнику і взагалі школяру молодших класів, мають відповідати певним вимогам:

- 1) Максимальною міцністю.
- 2) Максимальною простотою в експлуатації.
- 3) Вони мають легко замінюватись.

Рюкзак (ранець) має бути в перш за все міцним, щоб з гідністю витримати всі випробування. Пенал максимально простої конструкції, без багатой кількості відділень і складних замків, інакше, дитині доведеться витратити від п'яти до десяти хвилин (залежно від психомоторного розвитку малюка) на його заповнення. Адже десяти хвилин може і не бути. І тому ручки, фломастери та олівці зсипаються в портфель абияк, при цьому, втрачаються і псуються.

Більшість дітей при вступі до школи проходять період психологічної адаптації. При цьому вони часто стають ще більш розсіяними, щось забувають, щось втрачають. Наприклад: Ви придбали для свого малюка ексклюзивне шкільне «знаряддя», а він його втратив, зіпсував, зламав ... Вам це байдуже? Можливо. Але дитині-то, повірте, ні! Нехай «шкільне знаряддя» (ручки, олівці, гумки тощо) будуть недорогими, але хай їх буде багато. Втратив? Зламав? Нічого страшного. Ось вони лежать, в ящику. Але надалі будь уважнішим ...

Щоб Ваші зусилля по підготовці дитини до школи були ефективними, скористайтеся наступними порадами:

1. Не допускайте, щоб дитина нудьгувала під час занять. Інтерес — найкраща з мотивацій, якщо дитині весело вчитися, вона вчиться краще.

2. Повторюйте вправи. Якщо якась вправа не виходить, зробіть перерву, поверніться до неї пізніше або запропонуйте дитині легший варіант. Не забувайте: розвиток розумових здібностей дитини формується часом і практикою.

3. Не проявляйте зайвої тривоги з приводу недостатніх успіхів дитини.

4. Будьте терплячі, не ставте перед дитиною завдання, які перевищують її інтелектуальні можливості.

5. У заняттях з дитиною потрібна міра. Не змушуйте дитину виконувати завдання, якщо вона крутиться, втомилася, засмучена; займіться чимось іншим. Постарайтеся визначити межі витривалості дитини і збільшуйте тривалість занять щоразу на дуже невеликий час. Дайте дитині можливість іноді займатися тією справою, яка їй подобається.

6. Діти дошкільного віку погано сприймають одноманітні, монотонні заняття. Тому при проведенні занять краще вибрати ігрову форму.

7. Розвивайте у дитини навички спілкування: навчіть дитину дружити з однолітками, ділити з ними успіхи та невдачі. Все це їй стане в нагоді в соціально складній атмосфері школи.

8. Уникайте несхвальної оцінки, знаходьте слова підтримки, частіше хваліть дитину за її терпіння, наполегливість. Ніколи не підкреслюйте її слабкості в порівнянні з іншими дітьми. Формуйте у неї впевненість у своїх силах.

А найголовніше, намагайтесь не сприймати заняття з дитиною як важку працю, радійте і отримуйте задоволення від процесу спілкування. Пам'ятайте, що у вас з'явилася прекрасна можливість подружитися з дитиною.

Отже, ***успіхів вам і більше віри в себе та можливості своєї дитини!***

Джерело інформації:
<http://pereveslo.org/?p=526>

